

קוֹנְטֵרַס

לֹא לַפְחָד

יְגַלֶּה עֲצוֹת נִפְלְאוֹת לְאָדָם, אֵיךְ שְׂיַחְזִיק מֵעַמֵּד בְּמַצָּבִים
הַקָּשִׁים בְּיֹתֵר, וְלֹא יִפְחָד כָּלֵל, רַק יִדְבֵּק עֲצֻמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשִׁיף עַל עֲצֻמוֹ יְשׁוּעָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְיִרְאֶה
נִסִּים וְנִפְלְאוֹת שְׂיַעֲשֶׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

*

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרַי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵךְ הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן,
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ,
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרַי תִּלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵךְ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיָּה

רַבֵּי נִתָּן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי חֻכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֵלָב

עִיָּה "ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹבֵב" א

מוֹהֲרָא "ש" נ"י אָמַר: הַפֶּחַד שֶׁאָדָם
מִתְפַּחַד מְזוּלָתוֹ, זֶה הוֹרֵס אֶת הָאָדָם
לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן מִי שְׂרוּצָה לְהַצְלִיחַ
בַּחַיִּים, עָלָיו לְהִרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לֹא
לְהִתְפַּחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁפָעוּלָם, כִּי
בְּאֵמֶת אֵין מָה לְהִתְפַּחַד מִבְּשׂוֹר וְדָם
אֶלָּא מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ.
(אמרי מוהר"ש, חלק ב', סימן תצ).

קונטרס לא לפחד

.א

בְּנֵי הַיְקָר! רֵאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצֻמְךָ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה
בוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתִדַּע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעְדֵּי יִתְבַּרְךָ
כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַּרְךָ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה
כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת
אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֵין שׁוּם דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן שְׁיִהְיֶה
נֶעֱשֶׂה בְּלַעְדֵּי יִתְבַּרְךָ, וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לָךְ לִפְחָד
מִכָּל הַפְּחָדִים שְׁמִפְחִידִים אוֹתְךָ עֲכָשׁוּ בְּרַחוּב, כְּאֵלוֹ
מִי יוֹדֵעַ מָה יִקְרָה, וּכְאֵלוֹ לֹא יוּכְלוּ לְהַנְצִיל וּכְדוּמָה כָּל
מִינֵי פְחָדִים שְׁמִפְחִידִים אֶת הָאָדָם, עַד שְׁיִשׁ בְּנֵי-אָדָם
שְׁכָל-כֶּךָ עֲצוּבִים וְעֲצָבָנָיִים, שְׁאֵין לָהֶם מְנוּחָה לֹא בַיּוֹם
וְלֹא בַלַּיְלָה, וְזֶה עֵקֶר גְּלוּתָם, שֶׁהֵם נִרְדָּפִים מֵעֲצָמָם,
עַד שְׁאֵין לָהֶם מְנוּחָה כָּלֵל, וּבְאִמַּת מִי שְׁמַדְבֵּק אֶת

עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, הוא אינו מפחד כלל, כי המאמין האמתי זוכה להגיע לדבקות גדולה בו יתברך, ותכף-וימיד פשאדם חזק בבטחון, אז אין לו פחד, כמו שכתוב (ישעיה יב, ב): "אבטח ולא אפחד", על-ידי בטחון אין שום פחד, וכן כתב רבנו ז"ל (ספר המדות, אות פחד, סימן ג'): על-ידי בטחון תנצל מפחד; ועל-כן העקר להתחזק בבטחון חזק בו יתברך, וברגע שאדם בוטח רק בו יתברך, על-ידי-זה הוא נכלל לגמרי באין סוף, אפלו שהוא עוד מסתובב בזה העולם, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות כט): כל התולה בטחונו בהקדוש-ברוך-הוא, הרי לו מחסה בעולם הזה ולעולם הבא; כי ברגע שהאדם בוטח רק בו יתברך, ויודע אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ורק הוא יכול לעזור לו או, חס ושלום, להענישו, אז הוא תמיד בורח רק אליו יתברך, ואין לו עסקים עם אף אחד רק עם הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ויודע ועד אשר כל מה שרק יארע עמו, הוא ממילא צריך לחזור אליו יתברך, ועל-כן מה כל הענין של פחד להתפחד מכל דבר?! והאדם צריך להיות כל-כף חזק באמונה פשוטה בו יתברך, עד שהאמונה תביאהו לבטחון חזק, והבטחון בו יתברך יוריד ממנו כל הפחדים, ובאמת אם רק נתבונן מה

שְׁקָרָה לְעַם יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךָ כָּל הַדּוֹרוֹת, נִרְאָה עֵין בְּעֵין, כִּי אָנוּ בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ כַּחֲמֹר בְּיַד הַיּוֹצֵר, וְהוּא יַעֲשֶׂה עִמָּנוּ כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֶה, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ לִהְיוֹת מוֹכְנִים לְמָסוֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּכָל יְעַת וְרָגַע וְלֹא לִירָא וְלֹא לִפְחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, הָעֶקֶר לְהִתְחַזֵּק וְלִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלִקְיָם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרְךָ בְּרִישׁ גְּלִי, וְלֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וְלִהְתָּמִיד בְּיוֹתֵר בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלִהְתַּעַמֵּק בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִבְרֹר לְעַצְמָנוּ אֶת הַהֲלָכָה בְּכָל דְּבָר, עַד שְׁנִזְכֶּה לְקִיָּם בְּשִׁלְמוֹת אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ, שְׂאֵלוֹ הֵן הַלְכוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִי שֶׁמְכַנְּסִים אֶת עַצְמוֹ בַּתּוֹרָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְזוֹכֶה לְחַדֵּשׁ בָּהּ חֲדוּשִׁים דְּאוֹרֵי־תָא, חֲדוּשֵׁין כְּאֵלוֹ הַמְּבִיאִים אוֹתוֹ לְיַדֵּי קִיּוֹם הַתּוֹרָה, הוּא טוֹעֵם טַעַם עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּשׁ; אֲשֶׁר־י מִי שֶׁיְכַנְּסִים אֶת עַצְמוֹ בְּאַמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְיִתְחַזֵּק בְּבִטְחוֹן חֲזָק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְיִשְׂמַח בְּקִיּוֹם מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, וְיִתַּעַמֵּק בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׂאֵז יִתְבַּטְּלוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַפְּחָדִים שֶׁל הֶבֶל שֶׁמְפַחֲדִים אוֹתוֹ בְּרָחוּב, כִּי אֲצִלוֹ לֹא יִתְפָּסוּ שׁוֹם מְקוֹם כָּל אֵלוֹ הַפְּחָדִים שֶׁהֵמוֹן הָעַם מְפַחֲדִים, כִּי מִי שֶׁחֲזָק בְּאַמוּנָה וּבְבִטְחוֹן בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּמִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְשִׂמַּח בְּקִיּוֹם מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, הוּא כָּל-כֶּף דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, עַד שֶׁלֹּא

מעלה ולא מוריד אצלו כלל מה שיקרה בעולם, כי הרי נשמתו דבוקה בחי החיים; אשרי מי שזוכה להגיע לדבקות כזו, אז ירגיש נעם ערבות עולם הבא בעולם הזה; אשרי לו ואשרי חלקו.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי בזה העולם עובר על כל אדם ואדם כל מיני משברים וגלים בכל יום ויום, עניות וירידות, נפילות והשלקות, קטנות וחלישות הדעת, ויש בני-אדם שסובלים יסורים מעצמם, שאין להם שום טעם בחייהם מלבד מרירות שעוברת עליהם, והם סובלים חלאים ומכאובים רעים, וכן יש בני-אדם שסובלים הרבה מחסרון הפרנסה שהם תקועים בחובות עצומים, ואין להם שום מראה מקום איך לשלם את החובות, והם שקועים בעל החובות ונטבעים בעל הדאגות, אשר זה הורס להם את הבריאות לגמרי, וכן יש בני-אדם שסובלים הרבה מנשותיהם, שאין להם שלום-בית בביתם, ותמיד חיים במריבות ובצעקות, בקללות ובהפאות, רחמנא לישזבן, עד שבורחים מהבית, וכן יש הסובלים מילדיהם צרות ויסורים ומכאובים, והילדים ממררים להם את חייהם ועושים להם את המות, וכל-כך מר להם,

לא לפחד

רעט

עד שאומרים מי יתן מותנו מרב המרירות שעוברת עליהם, ויש בני-אדם שסובלים מאחרים שרודפים אותם בכל מיני רדיפות, ומשפילים ומבזים אותם בכל מיני חרופים וגדופים, הן בעבודתם שעובדים והן בחברה שמסתובבים בה, וכן יש בני-אדם הסובלים משכנים, באשר תמיד יש מריבות וצעקות וקללות ביניהם, עד שהחיים מתהפכים לגיהנום, שכל זה הוא בכלל פחדים יתרים שאדם נופל בהם, כי מי שזוכה להיות דבוק בו יתברך, ומכניס בעצמו אמתת מציאותו יתברך, ויודע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, אצלו לא יעשה שום רשם כל אלו הצרות והמכאובים והיסורים והדינים הקשים והמרים שעוברים עליו, מאחר שהוא מדביק את נשמתו באין סוף ברוך הוא, ויודע ועד אשר בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, וממילא לא תופס מקום אצלו כל העולם כלו, כי מכל דבר הוא בא ומדבק את עצמו בו יתברך; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניה, הן אמת אני יודע, שמרים לך מאד החיים, ואתה עובר עכשו משברים וגלים בנסיונות קשים ומרים, עם כל זאת אם אתה רוצה להנצל מכל זה, עליך להרגיל את עצמך לברח למקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותפרש את כל שיחתך וכל מה שעובר עליך רק אליו יתברך, ותגלה

לו יתברך כל מה שמעיק לך ומצער ומשפיל אותך, כי התפלה והדבור שאדם מדבר אליו יתברך נשמע ונתקבל אצלו יתברך, וחקמינו הקדושים אמרו (ילקוט ואתחנן, רמז תתכה): "בכל קראינו אליו" (דברים ד, ז) — בכל לשון שישאל קוראים להקדוש-ברוך-הוא הוא עונה אותם, ועל-כן בזה שתדבר עכשו אליו יתברך, ותספר לו יתברך בפרטי פרטיות את כל מה שעובר עליך מבית ומבחוץ, על-ידי-זה תדבק נשמתך בו יתברך, כי התפלה היא הדבקות בו יתברך, כי מי שמרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך, על-ידי-זה לאט לאט מוריד מנשמתו כל מיני כתמים וחלדה שנדבקו בה על-ידי עוונותיו הרבים, שזהו מה שגורם לאדם לפחד ולהצטער מכל דבר, כי מי שהוא מאמין בו יתברך באמונה שלמה, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל בהשגחה פרטי פרטית מחי החיים, דבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא ברשות המאציל העליון, בידיעות אלו אף פעם לא יצטער משום דבר, ואינו נופל בדעתו כלל, ומכל שכן שאינו מתפחד משום פחד שבעולם, כי מי שדבוק בו יתברך, הוא גר בעולם החרות וצוחק מכל העולם כלו, כי יש לו בטחון חזק בו יתברך, כי בזה שאדם בא ומספר לו יתברך את כל אשר עם לבבו, זה מורה ומגלה את

פְּנִימִיּוֹת לְבָבוֹ, שֶׁהוּא מֵאֲמִין בְּאַמֶּת בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲלֵא
מִחֲמַת רַבּוּי עֲוֹנוֹתָיו נַעֲלַמְתָּ וְנִסְתַּרְתָּ וְנִתְפַּסִּית מִמֶּנּוּ
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָסִים בּוֹ פְּחָדִים יִתְרִים
שֶׁמִּפְּחָד מְכַל דְּבָר, אֲבָל בּוֹ בְּרָגַע שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּק אֶת
עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּבֵא וּמִתְנַפֵּל לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּתַפְלָה
וּבִקְשָׁה, בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְשׁוֹפֵךְ אֶת כָּל לְבוֹ וְכָל
מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַל־יְדֵי־זֶה לֵאט לֵאט
מִזְדַּכְכֶּת וּמִטְהַרֶת נִשְׁמָתוֹ, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהִגִּיעַ לְדְבִקוֹת
כְּזוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַד שֶׁהוּא מִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי לֵאֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא, וְאֵז אֵין לוֹ שׁוּם פְּחָד וְיִרְאָה מִשׁוּם בְּרִיָּה
שֶׁבְּעוֹלָם; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִגִּיעַ אֶל דְּבִקוֹת כְּזוֹ בּוֹ
יִתְבַּרֵּךְ, עַד שֶׁאֵינוֹ מִפְּחָד וּמִתְיָרָא מִשׁוּם דְּבָר וּמִשׁוּם
בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, שְׂאֵז יַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְאֵל
כָּל זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת דִּיקָא עַל־יְדֵי רַבּוּי תַּפְלָה וּבִקְשָׁה,
לְבוֹא וּלְהִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּכָל יוֹם, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ
יִתְבַּרֵּךְ כָּל מֵה שֶׁצָּרִיךְ, כִּי תַּפְלָה וּבִקְשָׁה מְאֹד חֲשׁוּבוֹת
אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּבְכַפֵּרֶת בְּשַׁעַת שֶׁשׁוֹפֵךְ אֶת לְבָבוֹ אֵלָיו
יִתְבַּרֵּךְ, זֶה יִקָּר אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵּךְ יוֹתֵר מֵהַכֹּל, כְּמֵאֲמָרָם,
זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה (מִדְּרַשׁ תַּנְחוּמָא פְּרָשַׁת וַיְרָא א): אִמַּר לָהֵן
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֵווּ זְהִירִין בְּתַפְלָה, שְׂאֵין
מִדָּה אַחֲרֵת יָפָה הֵימְנָה, וְהִיא גְדוּלָה מְכַל הַקְּרַבְנוֹת,
וְאִפְלוּ אֵין אָדָם כְּדָאֵי לַעֲנוֹת בְּתַפְלָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד

עמו, כִּיּוֹן שְׁמֵת־פֶּלֶל וּמִרְבֵּה בְּתַחֲנוּנִים אֲנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמּוֹ; עֲמַד וּרְאֵה וְהִתְבּוֹנֵן, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, אִיךָ חֲשׂוּבָה אֲצִלוֹ יִתְבַּרְךָ תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה שְׁאֲדָם מִבְּקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן וּבּוֹכָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְעַל-כֵּן אִם עוֹבֵר עָלֶיךָ אֵיזָה צֶעַר אוֹ מִכְאוּב מְכֹל מֵה שֶׁהִזְכַּרְתִּי לָךְ, הֵן מֵעֲצָמְךָ וְהֵן מִבֵּיתְךָ, הֵן מִלְּדִידְךָ וְהֵן מִשְׁכַּנְיָךְ, רְאֵה לְהִיּוֹת רְגִיל לְבוֹא רַק אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּתְפִלָּה וּבִבְקֵשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּפְגַּס בְּךָ מִדַּת הַבְּטָחוֹן שֶׁתִּבְטַח רַק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִז לֹא תִפְחַד מִשׁוֹם דְּבָר וּמִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִכְנִים דְּבוּרִים אֵלָיו בְּתוֹךְ לְבוֹ וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים!

ג.

אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר! רְאֵה לְעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים שֶׁבְּעוֹלָם לְשִׂמַּח אֶת עֲצָמְךָ, כִּי הַשְׂמֵחָה מִכְנֹסֶת בְּטָחוֹן עֲצָמִי בְּאָדָם, כִּי רוֹאִים אֲשֶׁר כָּל הַפְּחָדִים שֶׁהָאָדָם מִפְּחַד מִזּוּלָתוֹ אוֹ מִכָּל דְּבָר וּמִקְרָה שֶׁרַק יִקְרָה, זֶה בָּא לוֹ מִרְבוּי הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה הַשְּׁחוּרָה שֶׁמְסַבֵּבִים אוֹתוֹ, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁכָּל-כֶּף עֲצוּבִים וּמְמַרְמְרִים, שֶׁכָּל דְּבָר קָטָן מִפְּחִיד אוֹתָם, עַד שֶׁתִּמְצָא שָׂרֵב אֵלָיו הַבְּעִיֲתִיִּים, זֶה מִחֲמַת שֶׁכָּל-כֶּף נִכְנָסוּ בְּתוֹךְ עֲצָמָם, וְהֵם סְגוּרִים בְּמִסְגֵּר עַל גְּבֵי מִסְגֵּר, עַד שֶׁמִּפְּחָדִים מְכֹל בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, אֲשֶׁר זוּהִי מִחֲלַת הַשְּׁגָעוֹן מִמֶּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי כֹּאֲשֶׁר

אדם כל-כף עצוב וממרמר ושקוע בתוך עצמו, זה מביא אותו לפחדים יתרים, שהוא מפחד לצאת לחוץ, ומפחד לדבר עם בני-אדם, פן ההוא יסתכל עליו או שפא פלוני יעשה לו דבר כלשהו, כל-כף נכנסו בתוך עצמם, וזו מחלה חמורה מאד, אשר יכולים לצאת ממנה רק על-ידי רבוי השמחה, שאדם יהיה תמיד שש ושמח וישמע כלי זמר, וזה יכניס בו בטחון עצמי, שהוא מאמין בעצמו, ויודע שגם לו יש תקווה, ועל-ידי-זה באמת יש לו הצלחה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות פחד, סימן יא): מי שיש לו פחדים יזמר זמר של שמחה, ועל-כן אם יש לך פחדים, אהובי, בני, ראה רק להרגיל את עצמך במדת השמחה והחדוה, ותמסר את נפשך להיות רק שמח, ותשמע כלי זמר, וזה יוציא אותך מעצמך, והעולה על הכל, שתרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך, כי בזה שתדבר עמו יתברך, על-ידי-זה תזכה לצאת מעצמך, כי עקר כל הפחדים שהאדם מפחד מזולתו, הוא מחמת שהוא סגור בתוך עצמו, עד שנדמה לו, כי כל העולם רודף אותו, וכאלו כל העולם יכול לעשות לו איזה רע, עד שהוא מפחד מהצל של עצמו, אבל כשאדם מרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, ויודע אשר אין בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ומה יעשה לו אדם בלעדיו

יתברך, זה בעצמו מכניס בו שמחה עצומה, ומתרחב
 מחו ודעתו עד שאינו מתפחד משום ברירה שבעולם,
 ואז הוא גר בעולם החרות, כי אין לה עוד בן חורין
 כמו מי שדבוק תמיד בו יתברך, ויודע אשר הוא
 יתברך מחיה ומתהוה ומקים את כל הבריאה כלה, ומה
 יעשה לו אדם, ועל-כן מה ולמה לו להתפחד מאיזו
 ברירה, והוא תמיד שש ושמת, ורץ בתוף תקף קשרי
 המלחמה, והוא תמיד בחזית הראשונה, מאחר שיש
 בו בטחון עצמי, ויש לו אמונה שלמה רק בו יתברך,
 אזי הוא אינו מתפחד משום בן אדם שבעולם, ועושה
 גבורות נוראות ונפלאות, והוא יוצא מתוף עצמו, והוא
 תמיד שש ושמת, והאדם הזה כבר לא צריך שום רופא,
 כי הוא בעצמו כבר מתרפא מכל המחלות והחלאים
 של המרה שחורה והמרירות שנדבקו בו; אשרי מי
 שמכניס דבורים אלו בתוף לבו, שאז יזכה להכליל
 לגמרי בו יתברך, ולא יירא ולא יפחד משום ברירה
 שבעולם, רק ממנו יתברך בעצמו, אשרי לו בזה ואשרי
 לו בבא!

.ד.

בני היקר! ראה לחזק את עצמך בכטחון חזק בו
 יתברך, ואל תירא ואל תפחד משום דבר שבעולם,

לא לפחד

רפה

וְאֶפְלוּ שְׁנַפְלֹת וְנִשְׁלַכְתָּ עֲכָשׁוּ בְּעַמְקֵי עַמְקִים בְּשֵׂאוֹל
תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵיךָ, וְנִתְלַכְלַכְתָּ בְּכָל מִינֵי עֲוֹנוֹת
וְחַטָּאִים, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְאַתָּה מְרַגֵּישׁ אֶת עֲצָמְךָ
עֲכָשׁוּ הָאֲמָלָל בְּיוֹתֵר, וַיֵּשׁ לָךְ נְקִיפוֹת מִצָּפוֹן עַל כָּל
מָה שֶׁעָשִׂיתָ, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ מְאֹד
מְאֹד לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל תִּירָא
וְאֵל תִּפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ל.ד.): בְּמָקוֹם שֶׁבְּעָלֵי תִשׁוּבָה עוֹמְדִים
שָׁם צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם יְכוּלִים לַעֲמֹד, וְאָמְרוּ
(פְּסָחִים קי.ט.): יְדוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּרוּסָה תַּחַת
כַּנְפֵי הַחַיּוֹת כְּדֵי לְקַבֵּל בְּעָלֵי תִשׁוּבָה, וְאָמְרוּ (יוֹמָא
פ.ו.): גְּדוּלָּה תִשׁוּבָה שֶׁבְּשִׁבִיל יְחִיד שֶׁעָשָׂה תִשׁוּבָה
מוֹחֲלִין לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ; וְעַל-כֵּן אֵל יִפְחִידוּ אוֹתָךְ
בְּנֵי-אָדָם כְּאֵלֹה אֲבָד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, כְּאֵלֹה אַתָּה
אֲבֹדְתָ כָּבֵד לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, אֵל תֹּאכָה וְאֵל תִּשְׁמַע
דְּבוּרֵי כְּאֵלֹה, אֲלֵא רְאֵה לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ בְּיַדָּי יִקַּבֵּל אוֹתָךְ, כִּי (שְׁמוֹת רַבָּה
יט, ד.): אֵין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פּוֹסֵל לְבְרִיָּה אֲלֵא לְכָל
הוּא מְקַבֵּל, הַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים בְּכָל שְׁעָה, וְכָל מִי
שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְכַנֵּס יִכַּנֵּס; וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לָךְ לְהִיּוֹת
כָּל-כֶּף שָׁבוּר וְלִפְחַד מִכָּל דְּבָר, רְאֵה לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה
שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵז לֹא תִזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחַל לָךְ

הקדוש-ברוך-הוא, וְכֹל זְמַן שְׂאָדָם חַי, יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל, וְעַל-כֵּן אֵל יִפְחִידוּ אוֹתָךְ בְּנֵי-אָדָם, כְּאֵלוֹ עַל הִירִידוֹת וְעַל הַנְּפִילוֹת שֶׁלָּךְ אֵין כָּבֵר תִּקְנָה, תִּלְעַג וְתִצְחַק מֵהֶם, רַק תִּדַע שְׁגַם אֶצְלָךְ בְּמָקוֹם שֶׁאֲתָה נִמְצָא, גַּם מִשֵּׁם יְכוּלִים לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְגַם לָךְ יֵשׁ עֲדִין תִּקְנָה וְתִקְוָה טוֹבָה לְתַקֵּן הַכֹּל, וְזֶה בְּאִמַּת יוֹרִיד מִמֶּךָ אֶת כָּל הַפְּחָדִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְכֹל מֵה שֶׁתִּכְנִים יְדִיעוֹת אֵלוֹ בְּתוֹךְ לְבָבְךָ, כְּמוֹ-כֵן יֵרְדוּ וְיִתְבַטְּלוּ מִמֶּךָ כָּל הַפְּחָדִים שֶׁל הַבָּל, וְלֹא תִירָא וְלֹא תִפְחַד רַק מִמְּנוֹ יִתְבָּרַךְ; וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְשׁוּב עֲכָשׁוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלִמָה עַל כָּל מֵה שֶׁעָשִׂיתָ, וְאַל תִּירָא וְאַל תִּפְחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, הֲרִגְלָךְ אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַדְּבֹר שְׂאָדָם מְדַבֵּר וּמְתוֹדֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְאוֹמֵר: "חֲטָאתִי", זֶה עָקֵר הַתִּשׁוּבָה, וְאוֹמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמְדָּבָר רַבָּה כ, יג): בְּלָעָם הָיָה רָשָׁע עָרֹם, וְיָדַע שְׂאֵין עוֹמֵד בְּפָנָיו הַפְּרָעָנוּת אֶלָּא תִשׁוּבָה, שְׁכָל מִי שֶׁחוֹטֵא וְאוֹמֵר "חֲטָאתִי", אֵין רְשׁוּת לְמַלְאָךְ לִיַּגַע בּוֹ; וְעַל-כֵּן אָדָם שֶׁחוֹטֵא, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְנוֹפֵל בְּמָקוֹם שֶׁנוֹפֵל, וְעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים מְגַנְיִים, עָקֵר הַקְּלָפָה הַדְּקָה הִיא קְלַפַּת בְּלָעָם, שֶׁמִּפְחִידָה אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ אֲבָד מְנוֹס וְתִקְוָה מִמְּנוֹ, וְכְאֵלוֹ עַל עֲבָרָה זֹו וְעַל מַעֲשֶׂה מְגַנָּה פְּזָה שֶׁעָשָׂה, כְּבָר אֵין לוֹ שׁוֹם תִּקְוָה,

ומפחידו שאבד מנוס ממנו לגמרי, ואבד את עולמו, אבל באמת הצדיקים שבכל דור ודור לוחמים נגד קלפת בלעם שהיא קלפת תאות נאוף, והם מגלים ומפרסמים לכלם, אשר עקר התשובה הוא רק על-ידי תפלה ובקשה, שיבוא האדם להתפלל ולהתודות אליו יתברך, ויאמר לו יתברך חטאו, לא יזוז משם עד שימחל לו הקדוש-ברוך-הוא, כי בזה שהאדם מתודה לפניו יתברך, ושופך את לבו בפנים אליו יתברך, אינו זז משם עד שמוחל לו הקדוש-ברוך-הוא; ואמרו חכמינו הקדושים (מדרש שוחר טוב, תהלים קיט): "וישאבו מים" (שמואל-א ז, ו) — ואילו מים היו שואבים ושופכים? אלא שעשו תשובה, ושפכו לבם בפנים לפני הקדוש-ברוך-הוא בתשובה שלמה, כי זה עקר התשובה — שהאדם ישפך לבו בפנים אליו יתברך, ויפרש את כל שיחתו וכל מה שעובר עליו אליו יתברך, וזה יכניס בו בטחון עצמי, ולא ירא ולא יפחד משום ברִיה שבעולם, שום דבר לא יוכל לשבר אותו, רק ישוב אליו יתברך, ואסור להתיאש בשום פנים ואפן יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, כי (תנא דבי אליהו רבה, פרק ד'): אם אדם עובר עברה לפני, אם חוזר ועושה תשובה, הרי אני עמו ברחמים, ואני מקבל תשובתו, ואין אני זוכר לו אפלו מקצת

עוֹנוֹתָיו; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוֹבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, לַחֲזוֹר
 בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה לֹא תִירָא
 וְלֹא תִפְחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי עֶקֶר הַפֶּחַד
 שֶׁנִּכְנַס בְּאָדָם הוּא רַק מִחֲמַת חַטָּאִים שְׂאָדָם חוּטָא,
 כְּמֵאֲמָרָם, זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָה (בְּרִכּוֹת ס.): בְּהֵוָה תִּלְמִידָא
 דְּהוּא קְאָזִיל בַּתְּרִיָּה דְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסִי בְּשׁוּקָא
 דְּצִיּוֹן חֲזִיָּיה דְקָא מְפַחֵד, אָמַר לִיה: "חַטָּאָה אַתָּ",
 שְׁנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָּה לֵג, יד): "פִּחְדוֹ בְּצִיּוֹן חַטָּאִים";
 (הַתְּלָמִיד שֶׁהָיָה מְהֵלֵךְ אַחֲרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי
 יוֹסִי בְּשׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם, רָאָה שֶׁהוּא מְפַחֵד, אָמַר לוֹ:
 חוּטָא אַתָּה, שְׁנֵאֲמַר וְגו'), רוֹאִים מְזֵה שְׁעֶקֶר הַפֶּחַד
 שֶׁנִּכְנַס בְּלֵב הָאָדָם הוּא רַק מִחֲמַת חַטָּאִים וְעוֹנוֹת,
 כִּי הַחַטָּאִים וְהָעוֹנוֹת שֶׁל הָאָדָם מְכַנְּסִים בּוֹ פֶּחַד,
 כְּמֵאֲמָרָם, זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָה (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ג, יד): עַד
 שְׁלֹא יַחַטָּא אָדָם נוֹתְנִים לוֹ אֵימָה וְיִרְאָה וְהִבְרִיּוֹת
 מִתְּפַחְדִים מִמֶּנּוּ, כִּיּוֹן שֶׁהוּא חוּטָא נוֹתְנִים עָלָיו אֵימָה
 וְיִרְאָה וּמִתְּפַחֵד הוּא מְאַחֲרִים, וְכֵן הוּא בְּזֹהֵר הַקְּדוּשׁ
 (בְּרֵאשִׁית קצח): אֵית מֵאן דְּדַחִיל וְלֹא יָדַע מִמָּה,
 אִיהוּ בְּגִין אֵינוֹן חַטָּאִי דְלֹא יָדַע דְּאֵינוֹן חַטָּאָן וְלֹא
 אֲשַׁנַּח בְּהוּ, (יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁמְּפַחְדִים וְאֵינָם יוֹדְעִים
 מִמָּה מְפַחְדִים, וְהוּא מֵהַחַטָּאִים, שְׂאֵינָם יוֹדְעִים שֶׁהֵם
 חַטָּאִים, וְעַל-כֵּן הֵם מִתְּפַחְדִים), כִּי מִי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ

לא לפחד

רפט

חטאים ועוונות, הוא מתפחד תמיד, ואינו יודע מי מפחידו, ועל-כן כשאדם זוכה לעשות תשובה שלמה, אז אינו מתפחד כלל משום דבר ומשום בריה שבעולם, ובפרט עכשו ששורה פחד גדול בחוץ, ברחובות, בבתים ובכל העולם כלו, שמפחידים את האדם כאלו תהיינה מלחמות, הריגות ורציחות, חס ושלום, ואין אדם יודע מה יקרה עמו, והפחדים האלו מעצבנים מאד את האדם, עד שיש בני-אדם שמפחדים לצאת בחוץ פן ידקרו אותם או יתנכלו להמיתם או יארע להם משהו, וכל זה בא מחמת חטאים ועוונות, כי מי שזוכה לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך, והוא דבוק בו יתברך בדבקות אמת, אז מוריד מעצמו את כל הפחדים והיראות החיצוניות, ואינו מתירא ומתפחד משום בריה שבעולם רק ממנו יתברך בעצמו; ועל-כן, אהובי, בני היקר, ראה לשוב בתשובה שלמה, ואפלו שכבר עשית את המעשים הגרועים ביותר שבעולם, עדין הקדוש-ברוך-הוא נמצא אתך, עמך ואצלך, ואם רק תשוב בתשובה שלמה מיד יקבלך, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב פהנא כה): "שובה ישראל" (הושע יד, ב) — אפלו כפרת בעקר, אדם עומד ומחרף ומגדף בשוק, והקדוש-ברוך-הוא אומר: עשה תשובה ביני לבינך

וְאֲנִי מְקַבֵּלְךָ; רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנִי, אֶת רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, שְׂאֵפְלוֹ אָדָם הַגִּיעַ לִירִידָה וּנְפִילָה כְּזוֹ, שְׂמַחְרָף וּמְגִדָף כָּלפִי מַעְלָה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, עִם כָּל זֹאת אִם זֹכָה לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לֹא יִזוּז מִשָּׁם, עַד שְׂיִמְחַל לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; וְעַל-כֵּן עֲשֵׂה זֹאת, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר! וְרֵאָה לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְהוּא יִתְבַּרְךָ יִקְבֶּלְךָ בְּאַהֲבָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵרְדוּ מִמֶּךָ כָּל הַיִּרְאוֹת וְהַפְּחָדִים הַיִּתְרִים, שְׁלֹא תִירָא וְלֹא תִפְחָד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי אֲצִלוֹ יִתְבַּרְךָ הָעֶקֶר שֶׁהָאָדָם יִכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, וְאִז נִמְשַׁכֵּת עָלָיו רַחֲמָנוּת מְלִמְעָלָה, שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ מְרַחֵם עָלָיו, וְכִמוֹ שְׂאֵמְרוּ חַכְמֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה (תּוֹרַת פְּהִינִים, פְּרֻשַׁת בְּחִקוּתֵי כו): "אִז יִכְנַע לְבָבָם הָעָרֶל" (וַיִּקְרָא כו, מא) — לְצַד הַתִּשׁוּבָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר, שְׂמִיד שֶׁהֵם מְכַנְיְעִים לָבָם לַתִּשׁוּבָה, מִיַּד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וְלִכֵּן אֵל תְּהִיָּה בְּטֹלָן, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, רַק רֵאָה לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ הָרָעִים שֶׁעָשִׂיתָ עַד עַכְשָׁיו, וְתִהְיֶה רְגִיל לְהַתְּוֹדוֹת תָּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאִז כָּבֵר תַּעֲמֹד עַל יַד כְּפֹא הַכְּבוֹד וְתִהְיֶה שָׂמוֹר מִכָּל רַע, וְאֵל יִהְיֶה נִקְל בְּעֵינֶיךָ דְּבָרִים אֵלֹהִים, כִּי אֲמָרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָא רַבְתֵי מַה, ט): גְּדוּל כְּחָה שֶׁל תִּשׁוּבָה, שְׂפִיזוֹן שְׂאֵדָם מְהִרְהֵר בְּלָבוֹ לַעֲשׂוֹת תִּשׁוּבָה,

מִיד היא עולה לא עד עֲשָׂה מִילִין ולא עד עֲשָׂרִים
 ולא עד מֵאָה, אֶלָּא עד מֵהֶלֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים,
 ולא עד רִקִיעַ רֵאשׁוֹן וְשָׁנִי אֶלָּא שֶׁהיא עוֹמֶדֶת לִפְנֵי
 כֹּסֵא הַכְּבוֹד; עֹמֵד וְרֵאָה וְהִתְבּוֹנֵן מְעַלֵּת הַזִּזְכָּה לַחֲזוֹר
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא כָּבֵר
 עוֹמֵד אֶצֶל כֹּסֵא הַכְּבוֹד, וּבִרְגַע שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד אֶצֶל
 כֹּסֵא הַכְּבוֹד, אִזּוּ הוּא נִתְעַלָּה מִתַּחַת הַמָּקוֹם אֶל לְמַעְלָה
 מִהַמָּקוֹם, מִתַּחַת הַזְּמַן אֶל לְמַעְלָה מִהַזְּמַן, וּכְבֹּר אֵינוֹ
 צָרִיךְ לִירֹא וְלִפְחַד מִשׁוּם דְּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם;
 אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה שָׂאז יִתְבַּטְּלוּ
 מִמֶּנּוּ כָּל הִירָאוֹת וְהַפְּחָדִים, וְתִהְיֶה לוֹ יִרְאָה רַק מִמֶּנּוּ
 יִתְבַּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ.

ה.

בְּנִי! רֵאָה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּבִטְחוֹן חֲזָק בּוֹ
 יִתְבַּרֵךְ, שְׁלֵא יִקְרָה לְךָ שׁוּם דְּבָר, כִּי הַבִּטְחוֹן מוֹרִיד
 מִהָאָדָם אֶת כָּל הַפְּחָדִים, כִּי כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ יִרְאוֹת
 וּפְחָדִים חִיצוֹנִיִּים וּמִתִּירָא וּמִתְפַּחַד מְכַל דְּבָר, זֶה בָּא
 לוֹ רַק מִרְחוּק הָאָמוּנָה וְהַבִּטְחוֹן, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֱמֵתִי בּוֹ
 יִתְבַּרֵךְ, שְׁמַאֲמִין אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא
 יִתְבַּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהוּוָה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, אִזּוֹ
 אֶף פַּעַם לֹא יִתְפַּחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם, כִּי הָאָמוּנָה

והבטחון מכניסים באדם אמץ לב וכח אדיר, ויש לו חושים ועצבים חזקים, כי האמונה והבטחון הם רפואה שלמה לכל החושים של האדם, ושום דבר שבעולם לא יכול לשבור אותו, כי מי שמכניס את עצמו בתוך האמונה הקדושה בו יתברך, ומתחבא תמיד באין סוף ברוך הוא, ומצויר בדעתו איך שכל העולם כלו הוא אור האין סוף ברוך הוא, והוא מתחבא בתוך האור, האדם הזה אף פעם לא יירא ולא יפחד משום בריה שבעולם, כי מה יכולים לעשות לו, מאחר שהוא מתחבא בצלו יתברך, והוא נסתר בסתר צל כנפיו יתברך, אז מה יכולים לעשות לו, אם יהרגו אותו, חס ושלום, הרי הוא מתחבא בצלו יתברך, ואז אין הפרש אצלו בין חיים למיתה כלל, כי מי שזוכה להיות דבוק תמיד בחי החיים, חי חיים נצחיים, שהוא תמיד מרגיש את אמתת מציאותו יתברך, לו אין שום הפרש בין עולם הזה לעולם הבא, בין אם הוא נמצא בגופו או בין אם הוא כבר יצא מגופו, כי מי שזוכה להגיע אל דבקות כזו, אז הוא אינו מתירא ואינו מתפחד משום בריה שבעולם, כי הוא תמיד ממשיך את עצמו אל השגחתו הפרטי פרטית, ואז נופלת ממנו יראה ופחד על בני-אדם, ובמקום שהוא יירא ויפחד מאחרים מתחילים לפחד ולירא ממנו, ועל-כך אמרו חכמינו הקדושים (דברים

רָבָה ה, ט): כָּל מִי שֶׁבוֹטַח בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זוֹכֶה לְהִיּוֹת פְּיוּצָא בּוֹ, אָבֵל כָּל מִי שֶׁיִּבְטַח בְּעִבּוּדָה זָרָה יִתְחַיֵּב לְהִיּוֹת פְּיוּצָא בָּהּ; וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחֹשׁ, כִּי הַעֲבֹדָה זָרָה הִיא דָּבָר שָׂאִין בּוֹ שׁוּם מִמֶּשׁ כָּלֵל, וְהַכֵּל הֶבֶל וְרִיק מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם, וְלָכֵן מִי שֶׁעוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, חֵס וְחֲלִילָהּ, מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְשֵׁם מִבְּטָחוֹ בְּכַח יְדָיו וְעֲשִׂירוֹתוֹ, וּמַדְבִּיק אֶת עֲצָמוֹ, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, בְּעִבּוּדָה זָרָה, זוֹהֵי מַפְלָתוֹ וְזוֹהֵי חֲרָפָתוֹ, וְאִז הוּא יוֹרֵד וְנוֹפֵל יְרִידָה וְנִפְּיָה כְּזוֹ, שָׂאִין לוֹ מִמָּנָה שׁוּם תְּקוּמָה, וְהוּא תָּמִיד מַתְיָרָא וּמַתְפַּחַד מִכָּל בְּרִיָּה פֶּן וְאוּלַי הֵהוּא יוֹתֵר חֲזָק מִמֶּנּוּ, אָבֵל בְּרַגַע שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשֵׁם רַק בְּהוֹי"ה מִבְּטָחוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֵׂה פְּיוּצָא בּוֹ, הֵינּוּ שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בָּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאִז מִתְבַּטְּלִים מִמֶּנּוּ כָּל הִירָאוֹת וְהַפְּחָדִים הַיְתָרִים, וְזוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו, חֵיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַתְעַנֵּג בְּנַעַם הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא וְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁפְּעוּלָם לֹא תוּכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם רַע, כִּי מִי שֶׁדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבוֹטַח רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הָרִי זֶה נַעֲשֵׂה פְּיוּצָא בּוֹ; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנֵּס אֶת עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָהּ, וְדוֹמֵם צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא

יִתְבַּרְךָ הַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּלְבוּשֵׁים הָאֵלוֹ, אֲבָל בְּאַמַּת
 בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדָבָר גָּדוֹל
 וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ רַק מִמְּנוֹ יִתְבַּרְךָ לְבַד, אֲזַ
 עַל-יְדֵי אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת כְּזוֹ נִתְבַּטְּלִים מִמְּנוֹ כָּל
 הַפְּחָדִים וְהַיִּרָאוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת, וְזוֹכָה לִירֵא וּלְפָחַד רַק
 מִמְּנוֹ יִתְבַּרְךָ וְחֵי חַיִּים טוֹבִים וְנִעִימִים, וְעוֹד בְּחַיִּים
 חִיּוֹתוֹ הוּא מְרַגֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלּוּ הוּא כְּכֹר בְּעוֹלָם
 הַבָּא; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁיִּכְנִים בְּתוֹךְ לְבוֹ לַמּוֹדִים אֵלֹהֵי, וְאֲזַ
 לֹא יִירֵא וְלֹא יִפְחַד מִשׁוּם דָּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם,
 וַיַּחֲיֶה חַיִּים טוֹבִים, עֲרָבִים וּמְתַקִּים, כָּל יְמֵי חַיָּיו; אֲשֶׁרֵי
 לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרֵי לוֹ בְּבֹא!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

